

مناره شیخ دانیال و کتیبه های اطراف آن

شیخ دانیال از جمله عرفای بزرگ و معروف قرن هفتم در فارس بوده است. مهمترین منبعی که به ذکر زندگی ایشان پرداخته کتاب قدوس المشدیه فی

هرمز منهم السلطان السعید رکن الحق و الدین کردانشاه و بناها من خانیق [اد]..... اصلها ما اصاب من ضرر مدهمها..... دور کرامه طاهره لخصه

اسرار الصدیه است که در سال ۷۹۶ تألیف شده است. مناره شیخ دانیال بر طبق کتیبه سَنگی آن توسط نوران شاه بن هَمَتهن بن محمد شاه بن قطب الدین هَمَتهن به خاطر ارادت به شیخ در سال ۸۲۷ بنا شده است. و از جمله نهادهای بازمانده ملوک هرمز به شمار می رود مجموعه بقعه شیخ دانیال دارای مسجد، زوایه شیخ و بقعه شیخ بوده که شیخ و کتیبه های زیبا در اطراف بنا است. کتیبه مناره شیخ دانیال بر پیشانی بخش شرقی پایین مناره کتیبه هشت ضلعی با این مناره کتیبه سنگی به عرض ۷۰ سانتیمتر در دو سطر تعبیه شده است. این کتیبه به خط ثلث بر روی سنگ قرمز از اَنَکِ از ضلع جنوب شرقی شروع و محیط چوب در مَری به اَمَامِ،

هشت ضلعی را دور میزند
و در ضلع شرقی زیر مدخل
روردی پایان میپذیرد. همچنین
در بخش میانی مناره مربع
لوزی‌شکل منظمی از سفال
فیروزه‌ای به خط کوفی
بنایی اختصاص یافته که
حلولی صواب بر پایه‌ی
اسلام، خلفای راشدین و
حسنین میباشد. کلیه
بخش‌های مدور مناره از
چراغ ساخته شده و در نمای
خارجی آن اثر جد و تراش و
سفالینه‌های لعابدار فیروزه
ای لاجوردی سفید و مشکی
به عنوان تزیین بارفته
است. تزیینات سنگی در پایه مناره
۱۹ مرتبه‌ی شیخ دانیال در
ایران بینظیر است. متن
آقای بر اساس روخوانی
کتاب محمدعلی خلصی
کارشناس پژوهش‌های
زبان و گویش سازمان
میراث فرهنگی کشور
برای علاقمندان به شرح
ذیل می‌باشد:

بسم الله الرحمن الرحيم قال
الله تعالى في بيوت اذن الله
ان ترفع ويذكر فيها اسمه
وسبح له فيها بالغدو و
الاصلا.. بعد ان المناره في
الاسلام شعاز الدين و
محل... وقعه الله لمن بدل
جهده في بنائها وطوبى
لمجدها فقد صبح ان اول
من بناء المناره في الاسلام
اعمرأ ابن عبدالعزيز رضى
الله عنه و تاتلوه انصار الدين
وصح عن الثقات ان حضرة
سلطان الولاية والاعقاب
ولى الله المتعال شيخ الركن
الحق والواش و الدين
دانبال قدس الله سره العزيز
قد اشار ببناء المناره في
هذا المجلد / بخسين سنة
او اكثر قبل حدوثها جوانب
معنوية بجانب سلاطين اين

نکاس: مجید احمدی

المقدسة فاراد من يتولى من
أمور الخاقانہ المقدسة و
موقوفاتها خضره المولى شيخ
الاسلام الاعظم مرشد طوايف
الامم ملجأ الفقراء و
المساكين مقتداي العرفاء و
ملاذ اهل اليقين شيخ الملة
والدين... خلد الله ظلال ارشاده
المسلمين [...] مجمع ما
تحتاج اليه العماره وتوجه اليه
بيت الدولة والسلطنة مجلس
الاعلى يحضره السلطان الاعظم
مالك رقاب الامم ثمره شجرة
الكردانشاهيه / الذي بناء
المعاره اولا خلاصه ساله...
الميله المبارك تانيا...
الحاج...السلطنة تورانشاه
بن نهمتن بن محمدشاه بن
نهمتن بن كرادشاه خلدالله
ملكه و سلطانه واستعان من
ثوابه ليدل ما بقى مصليح
تفتقى / القاهره... من المناره
فانابه الميمون المولى
بالاستخاره من الله تعالى
الاستخاره من ارواح اجداده...يلاذ
من سعى فيها... بهم نسج
تسع واربعين وانماثلته تاريخ
هرجد فرستاده شده اول باز
قابل قراسته... متاسفانه
هيچ اثرى از نام خطاط و
حجارت در كتب كتيبه ديده
نمى شود. متحمل است كه
بخش پايانى كتيبه منار به
اين امر اختصاص داشته كه
بشدت سائده شده و از اين
رفته است. ر ترتيبات وسط
مناره به رنگ لاجوردى در
زمينه آجر، عبارات ذيل
نوشته شده است كه هر
مربع به يك عبارت اختصاص
يافته است. سه مربع از طرح
هاى مزبور فاقد نوشته بود و
در هنگام مرمت منار نيز
تكميل نشده است.

[illegible]

بر فراز مدخل ورودی منت
کتیبه ای سنگی حاوی ن
استان مناره به چشم میخو
ستن کتیبه به شرح ذیل است:
امتن مناره استاح محمود
حاج امن (صو الدین بن حاج محم
استاد حاج ان) و والدین سیاه ک
اوا... محمد... جمال
منبع: مجموعه مقالات متور
کتیبه های دوران اسلامی، ۳۸۵
تشریات پژوهشکده زبان
گوش، سازمان میراث فرهنگ
گردشگری

[illegible]

یادی از بزرگ پیشتاز آموزش نوین، زنده یاد شیخ عین الدین کوکبی

ایشان دستخوش تغییرات اجتماعی و سیاسی روز کشور در آن زمان بوده است.

هر چه بود، آثار نیکش برای ما جاودانه ماند و همچنان از سفره علم و ادب ایشان سال هاست، انسان های بزرگی بهره برده و نامشان در لایه های نوشته های محلی دست به دست می شود.

بادش جاوید

حاج میرزا زبرک، مدرسه
احمدیه زابل سال ۱۲۹۸ شمسی و
مدرسه محمدیه بندر لنگه در
سال ۱۲۹۰ شمسی تأسیس شدند.
با مقدمه بالا به این نتیجه
میرسیم که احداث کتبخانه
کوکبی توسط شیخ عین
الدین کوکبی اورامانی در
خنج به سال ۱۳۱۱
شمسی در برهه از تاریخچه کل
جایگاههای و چه موقعیتی در کل
کشور داشته و چه کمک
بزرگی به پیشرفت فرهنگ
در روز شرف خنج شده
است. شیخ عین الدین
کوکبی از فرزندان پیر محمد
نجم الدین، از بزرگان زمان
خود در کردستان بود و در
حقیقت انطوری که از
گفته‌ها بسیار قادر و توانا بوده

به شکلی که در طول سال ها در آنجا از رونق برخوردار بوده است. علت مسافرت شیخ عین الدین به خنق در سال ۹۰ قمری قبل از دیدگاهی که بود، آنچنان تأثیر اجتماعی و فرهنگی بر مردم آن زمان خنق و منطقه گذاشته که آثارش تا امروز باقی مانده است. تأسیس اولین مدرسه خنق در سال ۱۳۱۱ به نام کوکبی و به دنبال آن در روستاهای پیچید، دلفان و پیشدر حکایت از افکار بلند و مدرن شیخ عین الدین کوکبی دانشمند است. از تاریخ درگذشت مرحوم شیخ عین الدین کوکبی پس از ایجاد مدرسه و بازگشت به کردستان اطلاع چندان زیادی که مکتوب و شفقی باشد در دسترس نیست، فعلاً زندگی

اولین مدرسه در ایران به شکل نوین در زمان قاجار تأسیس شد. قبل از آن آموزش در سده های ۱۲ و ۱۳ در مکتب خانه ها و مدارس دینی ایران در حد خواندن و نوشتن بود. در اروپا وقوع رنسانس و انقلاب صنعتی در سده های ۱۸ و ۱۹ میلادی باعث پیشرفت روز افزون در علوم جدید شد. در ایران در بین آنها که برای تأسیس مدرسه نوین فعالیت داشتند تلاشهای میرزا حسن رشديه را به یقین میتوان از بنیانگذاران مدرسه نوین ایران در سال ۱۲۶۸ در شهر تبریز دانست. با همه احوال نباید نام میرزا تقی خان امیر کبیر تأسیس کننده مدرسه دارالفنون در سال ۱۲۳۰ شمسی که این مدرسه را درست ۱۳ روز قبل از مرگ خود تأسیس کرد، فراموش کنیم. این مقدمه بیان حال درد آموزش جامعه ما را بازگو می کند. بعد از مدرسه رشديه در سال ۱۲۶۸ شمسی، مدرسه شوکتیه در سال ۱۲۶۹ در بیرجند تأسیس شد. مدرسه سعادت بوشهر در سال ۱۲۷۸ به دست اخمدخان تأسیس و به حرمت اولین معلم مدرسه یعنی «محمد حسین سعادت» و برادرش «عبدالکریم سعادت» به این نام، نامگذاری شد. مدرسه های دیگری به شکل نوین در سال ۱۳۲۹ در شهر کرد توسط

یادگارهای دوره ساسانی و اشکانی

شناختی ایران باستان (اثر مولوی اندونیرگ) که به نام «مطالعات خود که به شاه نشین خنج و آب انباری» معروف شد، از آنرا مربوط به دوره ساسانی دانسته و طبیعی است که ایجاد آب انبارها - ارتقا و قلع و معرکه - و نگهداری کوچک جهت ذخیره در صورت محاصره و عدم دسترسی به نشت پائین، دست از آب به مشکل برخورد نکرد در هر مورد آنچه بیشتر از همه در مورد کاربری قلع شاه نشین منصور و محصلت حاصل - کاربری نظامی - دیده باید بوده که سکنه‌نگاهی در حد محدود و نظامی داشته باشد. در عباراتی پارتی با توجه به خاک زرد بارها همان

معروف به سه کلات
همچنین استونیه یا
استانه خاموش به
احتمالی قابل بازدید
است. در رخج نیز منطقه ای
به نام «شاه نشین» نیز
مانند قلعه دختر
فیروزآباد همیشه دهن
اینجانب را مشغول
نموده که کلمه شاه
نشین با مکان آن چه
مناسبت می تواند داشته باشد.
در این نامگذاری اگر معنی
لغوی را بپذیریم کنیم
سکونتگاه به دهن متمیز
می شود و با توجه به اهمیت کم
این منطقه و همچنین دشت
وسیع و دریاچه دشت، مکان بسیار
بهرتری جهت احکام یا احکامان
بوده است و پس از مقایسه
دقت فراوان تصاویر این مکان
با نهادهای مشابه از کتاب
معماری و شهرسازی و
رشته بندی ایران در گذر
زمان، زمان به وضوح ملاحظه
می گردد که منظور از کاربری
شاه نشین با توجه به
به جنس سازه و حصار کوچک
اطراف برج که به صورت برج
دیده بانفی و نظایر بیشتر
مردان تاییست است تا سکونت
در آن وسعت کم را
مقایسه بین سازه شاه
نشین با مقایسه ده
سروستان همچنین بسیار و
نوع مصالح و چیدمان آن
حاکایت از دوران ساسانی و
اواسط آن را دارا می باشد.
محققان که در کتاب باستان

سالمها قبل همیشه وقتی که
سفر فیروزآباد به طر
سطح خوشامان در
قلعه بود، قلمی از چشم
بر بلندای کوهی در ست بد
نزل اما همیشه ذهن سر
مغشول می کرد که
«قلعه دختر» به
این نامگذاری را بر
موم و ایوان این بود ک
هوا را پاشانه برای مع
آموده طبق معمول در
سجده که من قلعی است
با اینکه به این دختر
میدم که منظور از دختر
دست یافتنی است نه د
دست قلعی ای دست نیافتنی
هر قله بود بنا شده و از
هوا توییجه در دست
کف و زحمت که در صورت
حاضره از آن استفاده
شده بود از این
بگفتار به این نتیج
که رسم که بسیاری
سامی که در منطقه سی
سینه تکرار می شود دلیل
رستی آن نامگذاری نیست
دختر منقح
استون» و چون در قاف
پرسید باید نام داشت
پهرستان حمامی می
باشند و پس از نام
توجه شد استون بعد
استون «خوش»
میواند گمانه ای از مح
فن مردگان به روش نیاب
دشته باشد و در س
ت به د مطرح

نصر اللہ سخاوی

م. اولین مدرسه بنام کوکبی در خنج
سال ۱۳۱۱ شمسی

مورینه داران این به خصوص
خاور و جنوب خاوری و مشکل
خوردن نهنگ چوب بلند و
درستخ درف و سخت داخل
کشور احداث طاق را که از
روزگاری که در این سرزمین
معمول بود دوباره احداث
به کاربردن طاق در بنا نشد
دادی در طرح آن دارد و
همار ناجار است ای
پیشگیری از آتش رواق بزرگ
طاق ای بزرگی در طرفین
آن ساخته و بالاخره این آتش
از چون روی چنان ضعیف
کند که در وی آوین جز
چندان اثری نباشد. انتقال
آتش که سبب طرافت و
پیشانی و ناراضی و نغزی
به راه و جزه می شود
منطق معماری طاق ایرانی
است و دقیقاً همین مورد در
چهار طاقی محلی ملاحظه
میشود هر چند سازه
چهار طاقی محلی و نوع سازه
حکایت از دوران اشکانیان دارد
نه به هر حال در جای جای
خسله درخت جنوب و کل
منطقه آستان به وضوح
از اشکانی و ساسانی و حتی
دوران اعراب تاریخی قبل از
با دلایل غیر قابل تردید
قابل رویت و بررسی است
می باشد که این حوصله این
گفتار خارج می باشد که
انالله الخیرم
مناسب کتاب مفصلی از کل
این منطقه چاب آوری و با
توضیح و تفسیر به چاپ
برسانیم.

منابع:

۱- تقی نژاد دلمی،
معمدرسه معماری شهرسازی
و شهر نشینی ایران در گذر
زمان - نشر فرهنگسرای بساوی،
۱۳۹۲

۲- واندنبرگ، لویی، باستان
شناسی ایران - باستان - ترجمه
عیسی بهنام، نشر دانشگاه
تهران، ۱۳۹۱

با تقدیم احترام
عارف محمد پور

